

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten
Fredrik Wilde

BESLUT

1 (8)

2006-03-06

Dnr 511-8223-01

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Segolstorpshöjden, Säffle kommun

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara Segolstorpshöjden som naturreservat. Det aktuella området avgränsas med den svarta heldragna linjen på karta i bilaga 1, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan.

Naturreservatets namn skall vara *Segolstorpshöjden*.

Syfte

Syftet med Segolstorpshöjdens naturreservat är att bevara och utveckla naturskogsartad gammal barrskog med lövinslag och nystarta lövsuccessioner. Detta för att dessa skogsmiljöer innehåller många skyddsvärda arter med starkt reducerad förekomst i det brukade skogslandskapet. Ett bevarande med den inriktningen innebär att barrdominerad naturskogsbestånd i stort sett lämnas orörda och substrat som gamla lövträd gynnas och död ved nyskapas. Vidare skall lövträdiskontinuiteten tillgodoses på lång sikt genom nyskapande av lövsuccessioner. Målet är att gynnsam bevarandestatus upprätthålls för de skyddsvärda arterna som är kända i området (se bilaga 4), vilket innebär att de lever kvar i området i livskraftiga bestånd eller att naturreservatet Segolstorpshöjden är en viktig värdekärna i landskapet med för arterna lämplig livsmiljö.

Inskränkningar och föreskrifter

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att följande inskränkningar skall gälla i reservatet.

A. Beslut med stöd av 7 kap. 5§ miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bedriva någon form av skogsbruk förutom åtgärder som anges i skötselplanen
2. schakta, tippa, fylla ut, nydika, anordna upplag eller omarrondera marken, i det fall det inte sker med stöd av skötselplan för reservatet
3. uppföra radiomast eller anlägga luftledning
4. uppföra helt ny byggnad eller annan anläggning
5. bedriva markförbättringsåtgärd som våtmarkskalkning eller gödsling i området

Postadress
Länsstyrelsen Värmland
651 86 KARLSTAD

Besöksadress
Våxnäsgratan 5-7

Telefon
054 – 19 70 00 (växel)
054 – 19 72 72 (direkt)

Telefax
054 – 19 70 90

E-post
miljo@s.lst.se

2006-03-06

Dnr 511-8223-01

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten

6. bedriva viltvårdande åtgärder eller utfodring, utsättning av saltsten undantaget

B. Förpliktelse med stöd av 7 kap. 6§ miljöbalken.

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktigas att tåla sådana intrång i reservatet som:

1. utmärkning av och information om reservatet
2. undersökningar av markslag, landskapselement, växt- och djursamhällen samt arter, enligt redovisning under rubriken dokumentation och uppföljning i till beslutet hörande skötselplan
3. skötselåtgärder i enlighet med skötselplanen

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30§ miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet och om ordningen i övrigt (gäller även markägare och innehavare av särskild rätt).

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. insamla evertebrater, t ex skalbaggar och landmollusker eller plocka mossor, lavar och vedsvampar,
2. skada eller borttaga träd och buskar, inklusive död ved såsom lågor, torrträd och torra grenar,
3. framföra fordon,
4. skada eller borttaga naturföremål eller ytbildning eller skada marktäcket,
5. i näringssyfte organiserat utnyttja området, samt för skolor och institutioner att regelmässigt utnyttja området för att utföra naturvetenskapliga eller andra undersökningar.

Punkterna A2, C4 och C5 utgör inte hinder för det av Bergstaten beviljade undersökningstillstånd enligt 1 kap. 1 § 1 och 2 minerallagen som avser "Fjälldolpan" (beslut 2004-09-01, dnr 200-514-2004) under förutsättning att undersökningen inte kan komma att väsentligt ändra naturmiljön. Punkten C2 utgör inte hinder för passröjning under förutsättning att inte naturvärden påverkas negativt och att åtgärden sker i samråd med reservatsförvaltaren. Punkten C3 utgör inte hinder för terrängtransport av fälld älg förutsatt att spårbildning ej sker. Detta förutsätter att fordon med lågt marktryck används och att lämpligt körstråk för uttransport väljs. Punkten C3 utgör heller inte hinder för genomtransport av virke på den basväg som löper från Södra Deletjärn i väster, genom reservatet och över till skogarna norr om Kniptjärn i öster.

Länsstyrelsen kan meddela undantag från punkten C5.
Ordningsföreskrifterna under C ska inte utgöra hinder för naturvårdsförvaltningen eller för den del av länsstyrelsens regionala

2006-03-06

Dnr 511-8223-01

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten

miljöövervakning som utförs i samråd med naturvårdsförvaltningen. Ovanstående inskränkningar ska inte utgöra hinder för förvaltare att genomföra eller upphandla den skötsel som ska genomföras enligt till beslutet hörande skötselplan.

Föreskrifternas ikraftträdande

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder ikraft tre veckor efter det att de utkom från trycket i länets författningssamling.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken (SFS 1998:1252) fastställer länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen.

BAKGRUND

Beskrivning av naturreservatet

Reservatsområdet ligger mellan 200 och 300 m ö h. Från Fjällsjön i öster sträcker sig reservatet västerut över Segolstorpshöjden och vidare upp på "Fjälla" (eller "Björnlättran"). Vid Björndolpan sträcker sedan reservatet ut sig mot sydväst på Getåsen.

Merparten av reservatets fastmarksskog, ca 129 hektar, består av endera av äldre granskog i sent successionsstadium, magrare tallskog med stort inslag av hållmarker eller hygge och ungskog med bitvis hög lövandel. På mossar och mossepartier dominerar tall med inslag av enstaka björk och gran. Död ved förekommer fläckvis i relativt rikligt mängd.

De största naturvärdena i reservatet är knutna till de gamla barrskogsbestånden med visst lövinslag och till de spridda, vid avverkning lämnade gamla aspar som finns på hyggen och i ungskogar. I de äldre, naturskogsartade bestånden finns en koncentration av rödlistade arter som föredrar fuktiga och skuggiga miljöer, bl.a. en artrik kryptogamflora med bl.a. förekomst av vedsvamparna *stjärntagging*, *doftskinn* och *kandelabersvamp*. Inom naturreservatet har även flera krävande arter av vedlevande insekter påträffats, bl.a. *större flatbagge* och *raggbock*, *jättesvampmal* och *asppraktbagge*.

Naturtypen *Västlig taiga* (9010) enligt EU:s habitatdirektiv, täcker en yta av ca 67 hektar i reservatet.

2006-03-06

Dnr 511-8223-01

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten

Betydande del av området har varit föremål för mer eller mindre omfattande skogsbruksåtgärder, och ca 33 hektar upptas av hyggen och ungskogar med varierande antal kvarlämnade lövträd och äldre tallar.

Beskrivning av det omgivande landskapet

Naturreseptatet Segolstorpshöjden ska betraktas som en ur naturvårdssynpunkt värdefull del av ett större skogslandskap med höga naturvärden. I detta storområde, här kallat Bjursjön - Gillertjärn, är landskapet mycket kuperat, och karaktäriseras av långsmala sprickdalar i nord-sydlig riktning med mellanliggande höjdryggar. De enskilda höjdryggarna har en söndersprucken yta med gott om svackor, lodytor och små bergknallar. Sprickdalarna är smala, ofta med myrdråg, sumpskogar eller små bäckar i dalbottnarna. Antalet större våtmarker är begränsat till ett fåtal mossar vars storlek varierar mellan 5 och 10 hektar. Området tillhör geologiskt den Sydvästskandinaviska berggrundsprovinsens västra gnejssegment. Bergarterna utgörs främst av tonaliter och granodioriter av Åmålstyp med stråk av sura vulkaniter och den mer basiska grönsten metagabbro. Inslag av den sistnämnda syns bl.a. i nedre delen av Getåsen inom reservatet. Berggrunden överlagras av ett som regel tunt jordtäckte av sandig-moig morän.

Inom Bjursjön - Gillertjärn finns flera närbelägna gammelskogar med liknande karaktär och biologiska värden som vid Segolstorpshöjden vilka är beslutade naturreseptat eller där Länsstyrelsen arbetar för reservatsbildning. Dessa utgörs av Gillertjärn, Bjursjöhöjden, Ulvfjället och Lilla Örtjärnsbogen. Ett större antal gammelaspar finns spridda i terrängen och dessa härstammar sannolikt från tidigare skogsbränder. Flertalet har föredömligt lämnats vid skogsbruksåtgärder vilket bl.a. gynnat gråspetten som förekommer med flera par i området.

Utöver reservaten finns flera biotopskydd beslutade av Skogsvårdsstyrelsen samt två s.k. vitryggområden som avsatts av skogsbolaget Bergvik Skog AB. Här inriktas skötseln så att lövskog rik på död ved utvecklas.

Länsstyrelsen vill i säkerställandearbetet prioritera objekt i särskilt värdefulla trakter/landskap där omfattande naturkvalitéer finns och/eller där skyddsarbete redan påbörjats. Därför framstår reservatsbildningen av Segolstorpshöjden, tillsammans med nya satsningar vid Ulvfjället, Lilla Örtjärn och Bjursjöhöjden, som en naturlig och prioriterad del av säkerställandearbetet i området.

Historik

2006-03-06

Dnr 511-8223-01

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten

Skogens struktur, brandstubbar och uppgifter från kartor och muntliga källor vittnar om att skogslandskapet i och omkring Segolstorpshöjden tidigare har präglats av skogsbränder. En skogsbrand drog fram i området på 1860-talet och spår efter denna ses än idag i området.

Den mänskliga påverkan i området har en lång historia. I omgivningarna finns flera lämningar efter gamla torp. En av dessa, "Nordfjäll" eller "Fjälla" som det också kallas, ligger inom reservatsområdet (skötselområde 4, strax söder om Fjälldolpan) och består bl.a. av husgrund, spismursröse, jordkällare, uthusgrund och odlingsrösen. Moderna skogsbruksåtgärder har på senare tid påverkat skogen då slutavverkningar genomförts i vissa bestånd. Nyare hyggen och ungskogar finns här och var och är särskilt omfattande i områdets östra del nära Fjällsjön. Det är också i denna del som förutsättningarna är störst att nyskapa lövdominerad skog.

MOTIVERING

Motiv till skydd

Genom en reservatsbildning vid Segolstorpshöjden bevaras en koncentration av äldre bestånd där kvarvarande äldre skog endast i begränsad omfattning påverkats av skogsbruk. Vidare skapas nya möjligheter att genom skötsel nystarta lövsuccessioner på hyggen i området genom reservatsbildningen.

Segolstorpshöjden är också en viktig pusselbit i storområdet Bjursjön - Gillertjärn där en koncentration av värdefulla skogsmiljöer förekommer. Reservatet innehåller prioriterade naturtypen *västlig taiga* utpekad i EU:s habitatdirektiv.

Området har ett stort *botaniskt* värde då det hyser ett stort antal hotade kryptogamer och vedsvampar, vars biotopkrav återfinns i naturskogar med stort inslag av gamla grova lövträd och gott om död ved. Det föreslagna naturreservatet har även ett stort *zoologiskt* värde genom gammelskogens speciella förutsättningar som livsmiljö för fågelfauna och vedlevande insekter. Värdena understryks ytterligare av mångfalden av hackspettar i området. Vitryggig hackspett, tretåig hackspett, mindre hackspett och gråspett har högt ställda krav på sin miljö, och uppträder i naturskogsliknande skogar med hög trädslagsvariation och stort inslag av gamla lövträd. Förekomsten av häckande gröngöling är även det en värdefull kvalitetsindikator i ett barrskogslandskap. Skogshönsen tjäder och järpe har även de påverkats negativt genom skogslandskapets ökade fragmentering, minskad areal gammal skog och minskad andel lövträd. Ett bevarande av naturskogens kvalitéer är betydelsefull också för dessa arters förekomst inom området.

2006-03-06

Dnr 511-8223-01

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten

För de arter som är knutna till barrskogens sena successionsstadier eller lövrika stadier, med krav som inte tillgodoses i den brukade skogen, är ytterligare reduktion av biotopareal troligen förödande för deras långsiktiga överlevnad. Skogsbruk i de naturskogsartade bestånden skulle därför vara ett allvarligt hot mot bevarandet av den biologiska mångfalden i området. Länsstyrelsen gör bedömningen att detta är ett mycket skyddsvärt område vars naturkvalitéer endast kan bevaras genom att det undantas från skogsbruk och arbetsföretag som påverkar mark, flora och fauna.

Proportionalitetsprincipen

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en vägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Länsstyrelsen menar att den avgränsning av reservatet och de inskränkningar som gjorts av markanvändningen är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som behövs för att uppnå syftet med reservatet. Länsstyrelsens ställningstagande i denna del har skett med tillämpning av proportionalitetsprincipen.

ÖVRIGT

Ärendets handläggning

I samband med slutavverkningsplaner på Segolstorpshöjden fattades ett beslut om ett interimistiskt naturreservat 1999-02-18 på totalt ca 63 hektar. Redan då fanns tankar om att undersöka ett större område strax österut om interimreservatet, som innehåller samma kvalitéer. Länsstyrelsen informerar markägarna om att en fördjupad inventering skulle äga rum mellan Lilla Örtjärn i norr och Getåsen i söder under sommaren 2001. Inventeringen mynnade ut i tre nya förslag på naturreservat i området och kontakter med berörda markägare inleddes löpande under hösten och vintern 2001/2002. Vidare har ett nära samarbete inletts med Lönnskogsbygdens byalag, bl.a. vid planeringen av vandringsleder i området. Länsstyrelsen har engagerat Svefa AB, Karlstad i arbetet med värdering och förhandling.

Den 5 juli 2004 skickar Bo Nyborg, Karlskoga, in en ansökan om undersökningstillstånd enligt 1 kap. 1 § 1 och 2 minerallagen. Den 1 september 2004 beviljas tillståndet av Bergsstaten. Undersökningstillståndet rör ett markområde kallat "Fjälldolpan" och är beläget inom naturreservatet. Markområdet ligger inom den fastighet som Länsstyrelsen tecknade intrångsavtal på under 1999 efter interimbeslut. Länsstyrelsen medger

2006-03-06

Dnr 511-8223-01

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten

undantag från reservatsbestämmelserna beträffande detta undersökningstillstånd under förutsättning att undersökningen inte innebär att naturmiljön väsentligt förändras.

Bo Nyborg har lämnat in skadeståndsanspråk med anledning av naturreservatet Segolstorpshöjden. Detta anspråk avslås av Justitiekanslern med motivering att inget beslut om naturreservat fattats och att Bo Nyborg därför hittills inte kan ha lidit någon skada. Bo Nyborg motsätter sig bildandet av naturreservatet med motiveringen att området inte innehåller några skyddsvärda arter eller miljöer. Övriga remissinstanser har inte haft något att erinra.

Beskrivning av reservatets gränser

Reservatets gräns i öst följer vägen (medsols utmed gränsen) utmed Fjällsjön och ner till befintlig fastighetsgräns mot söder och följer denna mot väster uppför sluttningen och ner igen där sydänden på Abborrtjärn passeras. Gränsen fortsätter västerut i befintlig fastighetsgräns fram till hörnpunkt där reservatet viker av mot sydväst, korsar ytterligare en hörnpunkt på bef. fastighetsgräns och når nästa hörnpunkt där reservatsgränsen sedan följer denna fastighetsgräns (Elovsbyn 1:7) mot sydväst. Reservatet viker sedan av mot väst igen till nästa fastighetsgräns följer sedan denna ytterligare en bit mot sydväst. Sedan viker gränsen av mot nordväst strax nedanför de brantaste delarna av Getåsens sydvästsluttning och korsar sju fastighetsgränser till den västra rågången av Elovsbyn 1:21. Här viker reservatet av och följer denna gräns mot nordost och norrut över Södra Deledolpan. Strax norr om denna viker sedan gränsen av mot östnordöst genom ungsbogen tills gammelskogskanten nås i befintlig fastighetsgräns. Reservatet följer denna nästan 900 meter norrut där reservatet vinklar av mot öst igen. Reservatsgränsen går genom gammelsbogen fram till ungsbogen där reservatet vinklar av mot söder. Strax norr om gammelsbogen går gränsen mot öst igen i nordkanten på liten myr för att sedan i nästa fastighetsgräns, vika av mot söder igen ca 90 meter. Gränsen går sedan mot nordost till sydöstra änden av Fjälldolpan, där gränsen viker av norrut utmed strandkanten av tjärnet, och vidare österut ner mot vägen utmed Fjällsjön.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 6.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Eva Eriksson. Föredragande har varit byrådirektör Fredrik Wilde. I den slutliga handläggningen har även deltagit chefsjurist Lars-Ove Olsson och antikvarie Lotta Boss.

BESLUT

8 (8)

2006-03-06

Dnr 511-8223-01

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten

Eva Eriksson

Fredrik Wilde

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Skötselplan
4. Artlista
5. Konsekvensutredning
6. Hur man överklagar